Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. свять) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація подъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вольнѣ ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 149. | Нинѣ: гр. Н. 6. по Сош. рим. Алексія | Завтра: гр. Сісоа п. рим. Шимона | Недѣля 5 (17 липня) 1892. | Вскôдъ сонця 4 г 19 м.; заходъ 7 г 52 м. Баром. 760 терм. + 22·6° + 13·0°. | Рôкъ II.

Якій ладъ повиненъ бути въ кождôй громадѣ?

(Дальше.)

Въ дальшôмъ своѣмъ поглядѣ на упорядковане громадъ порушивъ п. Нагôрный слѣдуючѝ справы яко важнѝ для громадъ:

6. Шпихлѣръ громадскій, въ котрôмъ запомагались бы люде на выпадокъ нужды и зъ котрого доходы могли бы уживатись на загальнѝ выдатки громадскѝ, або на запомогу погорѣльцямъ и на тымъ подобнѝ добродѣйнѝ цѣли.

7. Товариство ґимнастичне и сторожи огневои „Соколъ“ чи „Сѣчь“, до котрого зъ пожиткомъ для громады горнулась бы молодѣжь сѣльска и старшѝ господарѣ. Въ тôмъ товариствѣ розвивали бы свою силу молодѝ люде и несли бы помôчь на выпадокъ нещастя огню, що нищить добутокъ людскій безъ пощады. Въ жаднôмъ зъ краѣвъ нашои державы не нищить огонь тôлько майна людского, що въ нашôмъ краю, хоч пригадки пожарôвъ всюды бувають, а се длятого, що въ иншихъ краяхъ и поліція огнева лучша, и ратунокъ скорый. Кôлькожъ то молодежи сѣльскои въ недѣлѣ и свята та вечерами въ будденъ марнуе часъ, або зъ браку пожиточного занятя вôддае ся розпустѣ! Наколибъ молодѝ тѝ силы унявъ хто въ товариство, привчивъ ихъ троха, якежь бы то було гарне товариство и яка бы зъ него була помôчь въ выпадку нещастя! Богато въ селахъ нашихъ есть людей, що служили у войску, тожь були бы зъ нихъ добрѝ команданты такихъ товариствъ сторожи огневои. При пожарѣ найважнѣйшою рѣчею есть придушити огонь заразъ, якъ тôлько зачинае горѣти якійсь будынокъ. У насъ, коли выбухне огонь, посходять ся люде, постають та й дивлять ся, якъ пожежа пожирае людскій добутокъ, и ажь пôдъ натискомъ священика або жандарма, коли зъ вôдки зъявить ся, починають ратувати, якъ хто вмѣе и хоче. При такôмъ ратунку идуть часомъ цѣлѝ оселѣ зъ дымомъ. Наколижъ бы въ селѣ було товариство сторожи огневои, зложене зъ молодыхъ жвавыхъ людей, вправныхъ въ гашеню огню, такъ, що кождый знавъ бы, за що хопити и що робити, тогды такихъ величезныхъ нещасть не було бы, бо угашено бы огонь заразъ на першôмъ будынку. Вправдѣ кажуть, що погорѣльцеви, коли вôнъ заасекурованый, зверне шкоду асекурація, але асекурація коштуе грошѣ, а якъ праця людска погорить, то ѣѣ вже нѣхто не зверне, — она пропаде разъ на все. Чимъ бôльше погорить людского добутку, тымъ бѣднѣйшимъ стаесь край мимо асекураціѣ. Тожь, панове громадяне, засновуйте такѝ товариства пожиточнѝ! Молодцѣвъ по селахъ много, — нехай не пустують, але вяжуть ся въ пожиточнѝ товариства, та вже за молоду вправляють ся въ честнôй роботѣ для загалу. Товариство таке дуже хосенне якъ для громады такъ и для самыхъ молодыхъ людей. Въ товариствѣ такôмъ выроблае ся духъ товарискій и молодый чоловѣкъ направляе ся до честнои роботы. Замѣсть писати вôдозвы, абы люде на погорѣльцѣвъ складали жертвы, лучше взяти ся до заснованя товариствъ сторожи огневои. Лѣтъ тому кôлька выдавъ я статутъ для товариствъ сторожи огневои и вышлю ѣго кождому, хто того зажадае, та й дамъ раду, якъ брати ся до заснованя такого товариства. Надѣю ся, що наше нове товариство асекураційне „Днѣстеръ“ возьме ся чимъ скорше до засновуваня такихъ товариствъ, але поки то наступить, не ждѣть, панове господарѣ, а засновуйте самѝ!

8. Товариство „Взаимна помôчь“, котре громадило бы засобы грошевѝ громадянъ и въ выпадку потребы удѣлювало бы громадянамъ позички на цѣли господарскѝ, такъ, щобы нѣхто не потребувавъ зазичуватись у жида, коли хоче купити собѣ яку худобину або якъ прийде платити податокъ. А коли громада „великій чоловѣкъ“, то не тяжко було бы таке товариство заснувати — крейцарь по крейцареви можна зôбрати значну суму. Товариство „Просвѣта“ у Львовѣ выдало о тôмъ книжочку, — читайте ѣѣ и заводѣть чимъ скорше такѝ товариства въ своихъ громадахъ, бо шкода кождого шелюга, що бѣднѝ люде платять лихварямъ въ процентѣ. Грошь, котрый дôстав ся въ руки лихвареви, не верне вже въ громаду, а чимъ бôльше грошей зъ громады выходить, тымъ бѣднѣйшою она стае ся. Спôлки позичковѝ системы Райфайзена можна приноровити и до нашихъ обставинъ. *(К. б.)*

Перeглядъ політичный.

Вчера розпочала ся въ Палатѣ пословъ дебата надъ закономъ монетарнымъ. Промавляли послы Діпавлі и Ліхтенштайнъ. Сей послѣдный доказувавъ, що вся людность монархіѣ есть противна валютѣ, лишь парляментъ стоить за нею. Промавляли ще міністры дръ Штайнбахъ и ґр. Фалькенгайнъ; нинѣ мае промавляти пос. Щепановскій и мабуть закôнчить ся дебата надъ симъ закономъ.

Въ честь пос. Щепановского устроило вчера Коло польске великій пиръ.

Зачувати, що спôльнѝ делеґаціи будуть скликанѝ на день 23 серпня, а дня 15 серпня мае бути скликана комісія для закона карного.

15

ЯРИНА.

Повѣсть О. Г. Крашевского.

(Дальше).

Чверть годины не було пана Сусла; въ тôмъ часѣ наставъ великій заколотъ въ цѣлôмъ домѣ. Фортепянъ, що перше вôдзывавъ ся сумными голосами, переставъ звенѣти; а люде почали бѣгати по подвôрю и тихій гамôрь доходивъ зъ сѣней. Панъ Суселъ увôйшовъ зновъ до канцелярiѣ зъ веселѣйшимъ трохи лицемъ.

— Дуже васъ перепрашаю, пане, та служба, ой! то, пане, зазнаєте самѝ, служба не абы яка!

— Хто ѣѣ старанно и совѣстно сповняе.

— Тожь то й е, пане добродѣю! Интересы, Богъ вѣсть, не зъ моеи вины — въ дуже лихôмъ станѣ. Слава Богу, що вы на себе возьмете той мôй тягаръ. Я вже дальше и рады не годенъ бувъ собѣ дати; просивъ ся я, щобъ мене зъ душею пустили. Мѣжь нами сказавши, довгôвъ бôльше, якъ маетку. Та щожь я тому виненъ? Я. в. ґрафъ черезъ свою недбалôсть... (Ту перервавъ вôнъ и зъ усмѣхомъ спытавъ:) — Можна васъ, пане добродѣю, просити на чайокъ до моеи жѣнки?

— Дякую гарненько, я не пю чаю, а менѣ пильно брати ся до роботы.

— Такъ, таки заразъ? не спочивши?

— Заразъ, пане, заразъ.

— Але мы ту, пане, нѣ трохи не приготовленѝ.

— То нѣчо не шкодить, я про такѝ формы не дбаю.

— Отже кажете прикликати офіціялістôвъ?

— Впередъ просивъ бы я о паперы и поясненѣ, якѝ справы найпильнѣйшѝ.

— Паперы, пане добродѣю? Що до паперôвъ, то правна частина ихъ въ повѣтовôмъ мѣстѣ, а адміністраційнѝ, економічнѝ и рахунковѝ въ офіціялістôвъ.

— Але й у васъ суть?

— Та може бы се на завтра вôдложити? Я казавъ бы позбирати.

— Скажу вамъ щиро, пане, що я не можу и хвилѣ тратити. Завтра мушу ѣхати до повѣтового мѣста.

Управитель почухравъ ся въ голову, глянувъ уважно на Остапа, хотѣвъ щось сказати, та не вôдозвавъ ся. Ажь по хвили сказавъ:

— Бо ту, бачите, закимъ вы розглянетесь у тыхъ замотаныхъ справахъ.. вôдъ чогожь бы намъ зачати?

— Вôдъ чого хочете, кобы тôльки зачати.

— Вы не знаете, кôлько того, то страхъ.

— Я вже трохи знаю.

— А! то це лѣпше, ще лѣпше! О! прошу васъ, я ту здоровле свое надъ тымъ стративъ, вѣкъ свôй, силу... такъ оно... а теперь, Богъ видить, радо позбудусь того всего и пôйду собѣ на спочинокъ.

Однѝ лише дверѣ дѣлили канцелярію вôдъ комнатъ до забавы. Управитель вôдкашельнувъ сильно разъ и въ други е зъ сѣней вышла дуже гарна бѣлявочка, досыть стрôйно прибрана, и зъ милымъ, принаднымъ усмѣхомъ глянувши на Остапа, стягнувши губы вôдозвала ся срѣбнымъ голосомъ:

— Чи можна васъ, пане, просити на суницѣ и чайокъ?

— Дуже вамъ дякую, панѣ; чаю я не пю, суниць не ѣмъ, а мы ту дуже занятѝ.

— Лишь на хвилину, то не на довго.

— Простѣть, панѣ, що мушу вамъ вôдмовити; чуже дѣло передовсѣмъ.

— Та бо вы не ласкавѝ на насъ — додавъ панъ Суселъ.

— Дуже васъ, паньство, перепрашаю, та я справдѣ годины маю почисленѝ и сейчасъ мусимо занятись розглядомъ паперôвъ.

Гарна бѣлявочка досыть хмарно и згôрдно глянула на Остапа, покрутила ся и шепнула до мужа:

— Коли вы не ласкавѝ до насъ, то я

Царь покликавъ до Петергофу міністра Вышнеградского. Кажуть, що покликанє се стоить въ якôйсь звязи зъ зарядженями противъ холеры. Розôйшлась чутка, що холера дôстала ся вже до Одесы.

Супротивъ вѣсти, яку подала Kreuz. Ztg., що нѣмецкій цѣсарь мае приѣхати до Ишль, доносить Köln. Ztg., що цѣсарь Вільгельмъ не приѣде сего року въ гостину до Є. Вел. Цѣсаря Францъ Іосифа, але за то устроить великій пиръ въ день уродинъ австрійского цѣсаря 18 серпня.

До Бѣлграду приѣхавъ сербскій воєвода Петровичь, стрый князя чорногорского, котрый покинувъ Чорногору и задумує теперь осѣсти въ Сербіи.

Новинки.

Львôвъ дня 16 Липня

— **Гр. кат. комітетови** парохіяльному въ Дидьковцяхъ, повѣта брôдского, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на внутрѣшне уряджене церкви.

— **Єѣ Цѣс. и Кор. Высокôсть** Архикняжна Марґарета Софія, донька Є. Цѣс. и Кор. Выс. Архикн. Кароля Людвика, заручила ся дня 12 липня въ Райхенавъ зъ Єго Кор. Выс. кн. Альбрехтомъ Віртемберскимъ.

— **Ц. к. краєва Рада шкôльна** рѣшила на засѣданю зъ дня 11 с м. такй справы:

1. Выдати обѣжникъ въ справѣ вступныхъ испытôвъ въ середныхъ школахъ;

2. Перенести суплентôвъ ґімназіяльныхъ: Кирила Грабови зъ Коломыи до Бохнѣ, Маріяна Ґабріельского зъ Коломыи до Бродôвъ, Ив. Новака зъ Решова до Бучача, Андр. Клѣсецкого зô Стрыя до Бучача, Осипа Мазура зô Львова до Дрогобича, Тому Дуткевича зъ Решова до Ярославля, Осипа Островского зъ Ярославля до Ясла, Стеф. Федѣва зъ Бучача до Коломыи, Вінк. Тырана зъ Решова до Коломыи, Олекс. Рихлика зъ Коломыи до Кракова, Ад. Пытля зъ Самбора до Кракова, Осипа Выробка зъ Сянока до Кракова, Ол. Крохмальчка зъ Коломыи до акад. ґімназіѣ вô Львовѣ, Вол. Пухевича зъ Кракова до Львова, Фр. Баранського зъ Решова до Перемышля, Леоп. Штайна зô Львова до Перемышля, Ант. Божемского зô Львова до Перемышля, Ост. Рембача зô Золочева до Решова, Людв. Брилиньского зъ Перемышля до Решова, Юл. Стефановича зô Львова до Решова, Осипа Бѣльского зô Станіславова до Решова, Войт. Туроша зô Львова до Сянока, Мих. Курка зô Львова до Стрыя, Ад. Ґавалевича зъ Кракова до Тернополя, Ос. Вербицкого зъ Бохнѣ до Вадовиць, Ос. Вебера зъ IV. до V. ґімназіѣ у Львовѣ, Павла Данилюка зъ II. до V. ґімназіѣ у Львовѣ, Генр. Унчовского зъ Бродôвъ до Львова, Арсенія Дорожиньского зъ Решова до Тарнова; Кар. Нітмана, Ив. Фабіяньского, Ант. Зубчевского, Ост. Шарґу и Тад. Копистиньского зъ ґімназіѣ Францъ-Іосифа до V. у Львовѣ, и Кар. Сориса зô Львова до Бродôвъ;

3. Именувати суплєнтами: Мих. Ладижиньского до Сянока, Ос. Ербена до Тернополя, Ос. Каз. Горицкого до Львова, Брон. Ґубриновича до Львова;

4. Именувати. Софію Суску молодшою учителькою въ Самборѣ въ Дольнôй, Людв. Рожаловского и Корн. Шабо сталыми учителями въ Самборѣ; Фр. Овґовича учителемъ въ Лѣсовицяхъ:

5. Перемѣнити вôдъ 1 вересня с. р. одноклясовй школы народнй на двоклясовй въ слѣдуючихъ мѣсцевостяхъ: Берездôвцѣ, Звенигородъ, Хлѣбôвцѣ великй, Старе село и Выбранôвка въ повѣтѣ бобрецкôмъ; Филиповицѣ и Бѣльче въ борщѣвскôмъ; Чернятинъ пов. Городенка; Ляшки, Островъ, Рокôтниця и Тучапы въ Ярославскôмъ; Олпины, Осекъ, Осôбница, Соколишинъ и Тростиниця въ ясельскôмъ; Оглядôвъ, Селець бенькôвской и желехôвъ въ каменецкôмъ; Печенѣжинъ, Гаѣ, Годовиця, Лѣснѣвцѣ, Ланы, Поршно, Пустомиты, Раковець, Рясна польска, Солонка велика и Зашкôвъ у львôвскôмъ; Пишниця пов. Нисько; Гнильчѣ и Вишнѣвчикъ у подгаєцкôмъ; Медика и Журавиця въ перемыскôмъ; Букачѣвцѣ въ рогатиньскôмъ; Красне и Заднишѣвка въ скалатскôмъ; Джуровъ, Илинцѣ, Пôдвысока, Стецева, Вовчкôвцѣ и Зовалє въ снятиньскôмъ; Фельштинъ и Стара ропа въ повѣтѣ старомѣскôмъ; Буцнѣвъ, Драганôвка и Глубочокъ великій въ тернопôльскôмъ; Устечко въ залѣщицкôмъ; Фирлеѣвка, Конты и Скварява въ золочѣвскôмъ; Домна въ жидачѣвскôмъ.

— **Рада мѣста Львова** вôдбула въ четверъ 14 липня повне засѣданє, на котрôмъ порѣшено кôлька важнѣйшихъ справъ. Команда войскова заповѣла, що на часъ вôдъ 17 до 30 серпня прийде до Львова 16 баталіонôвъ лінійныхъ, 18 баталіонôвъ ляндверы, 4000 резервістôвъ, 3 штабы полковй и одна тяжка батерія. Для помѣщеня тыхъ войскъ буде мусѣла громада або выбудувати додатковй бараки коштомъ 10.000 зр. и дати на устроєнє кватиръ 7000 зр., або треба буде ужити будынкôвъ шкôльныхъ на кватиры. До переведеня сего кватерунку выбрано комісію зъ чотирохъ секцій. Дальше выпущено въ аренду мѣстнôсть Зубрю, належачу до Львова, за 4000 зр. рôчно на 9 лѣтъ Вячеславови Штамфестови. Маєтнôсть ся обôймає около 1000 морґôвъ простору. Въ кôнци ухвалено зъорґанізувати нову школу им. Конарского при улици Шептицкихъ и 2 клясову школу им. Зиморовича на горôшнôмъ Лычаковѣ.

— **Испытъ зрѣлости** въ коломыйскôй ґімназіи вôдбувавъ ся въ дняхъ вôдъ 7—13 с. м. До испыту зголосило ся 30 ученикôвъ. Зрѣлыми узнанй: Стеф. Алимурка, Родіонъ Домбчевскій, Ив. Довиґевичь, Вит. Главатый, Ос. Кляйнедеръ, Ост. Кубішталь, Ост. Лессеръ, Ос. Мариньскій, Володимиръ Огоновскій, Ост. Околовичь, Левъ Петровичь, Зиґфридъ Рашь, Ив. Салямонъ, Ос. Санойца, Ляйбъ Шульбавмъ (зъ вôдзн.), Аронъ Вехслеръ Сайдманъ, Маріянъ Сенкъ, Шльома Штернгель, Мортко Ротфельдъ Таненцапфъ, Ив. Вислоцкій, Март. Завадзкій, и Людвикъ Цофаль. Трехъ репробовано на рôкъ, тремъ позволено поправити оденъ предметъ по феріяхъ, а двохъ вôдступило вôдъ испыту.

— **Въ мужеской семинаріи мужеской** у Львовѣ вôдбувавъ ся вôдъ дня 7 до 14 с. м. испытъ зрѣлости пôдъ проводомъ инспектора дра Днѣстряньского. До испыту приступило 14 кандидатôвъ семинаристôвъ и 18 екстерністôвъ. Свѣдоцтво зрѣлости зъ вôдзначенємъ дôстали: Иванъ Середа, Олекса Кулиничь, Вол. Квасиньскій. Зрѣлыми узнанй: Ив. Дичко, Вол. Дилиньскій, Олекс. Ґамота, Ост. Юрчиньскій, Ос. Коцанъ, Василь Пристуна, Мих. Шніцеръ, Каз. Соколовскій, Ив. Герасимовичь, Вол. Моссочі и Ант. Ивиньскій. Семохъ дôстало поправку, семохъ вôдступило вôдъ испыту, а одного репробовано на рôкъ. Семинаристы, що здавали теперь испытъ зрѣлости, скôнчили першій разъ введеный чотиролѣтный курсъ науки зъ рôжными практичными вправами.

— **Змѣна прôзвища**. Ц. к. Намѣстництво позволило бувшому львôвскому цукорникови, Леопольдови Ротлєндерови, называтысь вôдъ теперь Роляндъ.

— **Покинула дитину.** Якась около 20-лѣтна жидôвка покинула передвчера на валахъ Гетманьскихъ у Львовѣ свою поврôчну дитину, хлопчика, а сама утекла. Дитину вôднесено до комісаріяту, а недобру матѣрь пошукує поліція.

— **Въ артистичну подорожь** до Перемышля выбравъ ся львôвскій злодѣй Рогатиньскій и хотѣвъ тамъ очевидно своимъ гостиннымъ выступомъ заимпонувати мѣсцевымъ любителямъ чужои власности. И справдѣ вдалось єму позычити на вѣчне вôддане у пана Бар. 80 зр.; однакъ ще лѣпше вдалось мѣсцевымъ жандармамъ, бо тй и не пытаючи Рогатиньского, чи єму тй грошѣ потрѣбнй, замкнули єго небавомъ у вязници, а грошѣ вôдобрали.

— **Небезпечного злодѣя,** Михайла Ярему, що передъ кôлькома днями обôкравъ бувъ радника Намѣстництва, п. Єґермана, выслѣдивъ аґентъ поліційный Шпанґъ вчера въ ночи въ каварни Рінґельгавпта и арештувавъ єго. На поліціи призпавъ ся Ярема, що укравъ въ Намѣстництвѣ 150 зр; при нѣмъ найдено великій поляресъ и 3 зр. 13 кр. та одѣжь, котру купивъ собѣ за украденй грошѣ.

— **Холера въ Россіи.** Пôсля урядовыхъ вѣстей, померло дня 12 с. м. въ Астраханѣ въ шпиталяхъ 100 по за шпиталями 177 людей; въ Самарѣ померло 11, въ Саратовѣ 24, а въ Царицинѣ 46 людей. — Про розрухи въ Астраханѣ подає тамошный „Вѣстникъ" такй подробности: Розрухи розпочали ся дня 3 с. м. на площи Семикова, де оденъ лѣкарь и фельчеръ хотѣли якогось недужого положити на вôзъ и завезти до шпиталю. Зôбѣгли ся заразъ люде и розлюченй кинулись на лѣкаря и фельчера; лѣкарь же утѣкъ а фельчера, котрый боронивъ ся, тяжко побили. Хтось крикнувъ: „Насъ троять! Бийте лѣкарѣвъ!" Люде кинулись вôдтакъ на вôзъ шпитальный и поломили єго, а вôдтакъ пустились до мѣста и розбили другій вôзъ на мостѣ коло поліціѣ. Кождого чоловѣка, що лишь бувъ убраный въ сурдутѣ, уважали за лѣкаря и заразъ били и кидали на него камѣнємъ. Зъявились ковакы и розôгнали товпу, котра подѣлила ся на части. Одна часть явила ся около 3 год. по полудни передъ шпиталемъ и стала тамъ выкрикувати: Валѣть шпиталь! Въ однôй хвили кинулось кôлькасотъ людей до середины шпиталю прогнали зъ вôдтамъ 30 робôтни-

---

ту панамъ пришлю, — и зъ тыми словами выйшла.

— Отже зачинаемо — нагливъ Остапъ.

— Отсе паперы! зачинайте самй щасливо! — сказавъ придушенымъ голосомъ Суселъ, а чути було, якъ єго перше лагôдный голосъ стававъ щоразъ острѣйшимъ.

— Я бы не хотѣвъ самъ безъ васъ зачинати.

— Та по що дармо воду варити? Скажу вамъ щиро: вы ту приѣхали непотрѣбно, бо вже рады не дасьте.

— Чому?

— Бо ту и чоловѣкъ, що на тôмъ зубы зъѣвъ, не порадить.

— Отже що зъ того?

— Що? а що мае бути? Продадуть, розумѣе ся, маєтокъ, зъ торбами пôйдуть тай по всѣмъ!

— А вы ту давно управителемъ? — спытавъ Остапъ.

— Чого вы о се пытаетесь? Десять лѣтъ, пане. Та въ тôмъ не моя вина; я робивъ, що менѣ казали.

— И вы позволили на все, не старали ся нѣ звернути увагу ґрафа, нѣ помогти єму зычливою радою? видѣли руину, а не усунули еѣ завчасу?

— А менѣ що до того? Менѣ такъ казали и я робивъ такъ. А що по тôмъ сталось, я й руки умываю зô всего. Я ту нѣчого не виненъ.

— То покаже ся.

— Що ту мае показуватись? — спытавъ панъ Суселъ — нема нѣчого и не буде вѣчого.

— Отже якъ вамъ здае ся, що менѣ робити? — спытавъ зъ насмѣшкою Остапъ.

— Робѣть собѣ, пане, що хочете. Моя рада: не вдавати ся не въ свою рѣчь, бо ту вы не дôйдете нѣчого, нѣ початку нѣ кôнця.

— Спробуймо — сказавъ Остапъ, плеснувъ въ руки и сѣвъ за стôлъ. — Кажѣть менѣ закликати рахмѣстра, писарѣвъ и офіціалістôвъ.

Панъ Суселъ задумавъ ся, дививъ ся хвилю, здвигнувъ плечима и йдучи до дверей, зачавъ непевнымъ голосомъ щось приказувати хлопцеви, котрый явивъ ся на порозѣ зъ чаємъ. Вôдтакъ ходячи по канцеляріи говоривъ не то до себе, не то до кого.

— Робѣть, пане, що хочете. То не моя вина, я ту на волосъ не хибивъ, моя совѣсть чиста. Стратитъ я вѣкъ — байдуже менѣ. Якъ и выйде чоловѣкъ зъ торбами, то таки зъ очима незапорошеными. Я не бою ся, нехай ту хто хоче судить.

Помалу устававъ сей щоразъ бôльше невыразный воркôтъ и управитель глубоко задумавшись ходивъ дальше по комнатѣ. Побачивши, що Остапъ зачинае розглядатись у паперахъ, усмѣхнувъ ся нарокомъ и спытавъ:

— То вы таки справдѣ думаєте за се братись?

— Справдѣ думаю и то сейчасъ. Я бажавъ бы, щобъ и вы не вôдкладаючи взялись сейчасъ передавати менѣ паперы и касу.

— Касу? — повторивъ Суселъ, — чи вы думаєте, що у насъ есть яка каса? Я вже й не тямлю, коли грошѣ бачивъ.

— То дивно, вôдповѣвъ Остапъ — таки я ту у васъ бѣды не бачу. И повôзъ порядный видѣвъ я и фортепянъ чути и дома нѣчого собѣ.

— Щожь вы думаете, що чоловѣкъ живъ и жие лише зъ ласки пана ґрафа? Атожь моя жѣнка Терличѣвна зъ роду и принесла щось зъ собою; а я такожь не прийшовъ ту зъ голыми руками. Ще то ласка Господа Бога, коли свое выратую, бо всему грозить продажь черезъ те, що я помагавъ ґрафови; а хто знае, чи за те бодай спасибô скажуть.

— Лише вы не нарѣкайте — сказавъ Остапъ, вертаючи до справы — зачинаймо роботу.

— Якъ то заразъ видко, що вамъ до того братись новина; всего не выкинешь заразъ, мовь зъ рукава. То страхъ купа, пане, ту и мѣсяць сидѣти мало, щобы лишь азбуки навчитись.

ко̂въ, що ставили на подвôрю холєричнѣ бараки, а дальше кинулись на службу шпитальну побили єѣ и почали недужихъ выносити на дворъ. Що дѣялось въ шпитали, трудно описати. Розлючена товпа все побила и поломила на дробнѣ куснѣ; лѣкареви Соколову розлупано голову на ко̂лька частей и вôнъ погибъ на мѣсци. Хтось сказавъ, що въ шпитали вяжуть недужимъ руки и ноги та кладуть живцемъ въ домовину. Тогды крикнула товпа: Палѣть шпиталь. То було вже около 7 год.; розлючена товпа пôдпалила шпиталь. Величезный будынокъ станувъ цѣлый въ огни. О гашеню огню не було й бесѣды, бо товпа окружила була єго доокола, танцювала коло огню выспѣвувала та кричала пôдкидуючи въ гору шапками. Коли появились пожарники, обкидано ихъ камѣнємъ. Будынокъ горѣвъ цѣлу нôчь ажь до другого дня рано. Недужихъ, котрыхъ вынесено изъ шпиталю, заливано молокомъ, нѣбы то длятого, що они затроєнѣ, и богато зъ нихъ въ наслѣдокъ того заразъ померло. Пôдчасъ того, коли горѣвъ шпиталь, кинулась одна часть на будынокъ поліціѣ, а другѣ пôшли розбивати склепы та пивницѣ. Зъ одного нововыставленого дому, де роздавано робôтникамъ чай, не позôставъ камѣнь на камени. На другій день облягла була товпа дôмъ ґубернатора; той выйшовъ на бальконъ и три разы взывавъ людей, щобы они успокоили ся, але товпа почала выкрикувати: Чому людей живцемъ ховають? Чому недужихъ гаками зъ домôвъ вытягають? Ґубернаторъ обернувъ ся, а въ тôй хвили посыпавъ ся за нимъ градъ камѣня; выбито всѣ вôкна. Ажь теперь завôзвавъ ґубернаторъ вôйско на помôчь; оно надбѣгло и стрѣлило першій разъ до людей, але понадъ головы; войско обкидано тогды камѣнємъ. Теперь ажь стрѣлило оно направду и положило ко̂лькохъ людей трупомъ, а ко̂лькохъ ранило. Въ мигъ ока розбѣгла ся товпа тратуючи раневыхъ и вôдъ теперь наставъ вже бувъ въ мѣстѣ спокôй.

— **Жѣнки збунтувались** въ Иляро въ провінціи Гранадѣ въ Испаніи. Они розбили ратушь и зъ ножами напали на урядникôвъ та поранили ихъ. Ажь войско розôгнало воєннѣ жѣнки. Причиною того бунту було се, що на предметы, потрѣбнѣ до щоденного ужитку наложено бôльшій податокъ.

— **Великій рабунокъ.** На шляху зелѣзницѣ що веде зъ Місурі черезъ Канзасъ до Тексасъ въ Сполученыхъ Державахъ пôвнôчнои Америки напали на поѣздъ якйсь замасковані люде, убили ко̂лькохъ урядникôвъ поліційныхъ и забрали изъ грошевыхъ скринокъ 40.000 долярôвъ (звыше сто тысячѣвъ зр.).

Всячина.

— **Катастрофа въ Сенъ-Жерменъ** єсть далеко бôльшою, якъ то въ першôй хвили могло здавати ся. Досить хиба сказати, що до дня 14 с. м. вôднайдено 226 трупôвъ. Щобы докладно поняти величину сеи катастрофы и зрозумѣти силу, зъ якою она наступила, треба насампередъ познакомитись трохи зъ єѣ мѣсцемъ и причинами. Село Сенъ-Жерменъ лежить въ вузенькôй долинцѣ званôй Монжіає надъ рѣчкою Боннанъ, котра впадає до рѣки Арвы понизше мѣста Шамуні. До рѣчки Боннанъ впадає повысше Сенъ-Жерменъ гôрскій потôкъ Біоннасей, що выплывае зъ парова, котрымъ суне ся зъ горы Монблянкъ ожеледець званый Біоннасей. Монблянкъ (бѣла гора) єсть одна изъ найвысшихъ гôръ въ Европѣ и въ тôмъ мѣсци, де єсть згаданый ожеледець, доходить до высоты 4061 метрôвъ. Вершки тои горы покрытѣ вѣчными снѣгами, зъ котрыхъ творять ся ожеледцѣ, котрѣ вôдтакъ поволеньки сунуть ся паровами въ долину. Коли на вершку горы спаде свѣжій снѣгъ и въ теплый день трохи стопить ся, а вôдтакъ примерзне, то зъ него пороблять ся маленькѣ ледоватѣ зеренця и лучать ся въ ледовату масу зернисту, котра зъ року на рôкъ стає чимъ разъ грубшою и зачинає сунути ся въ долину. Дивна рѣчь, що чимъ бôльше та зерниста маса суне ся въ долину, тымъ грубшѣ стають тѣ зерна и они то творять вôдтакъ ледовату масу, котра зве ся ожеледцемъ. Такій ожеледець бувае на ко̂лька метрôвъ грубый, а на ко̂льканадцять широкій. Чимъ бôльше въ долину, тымъ бôльше вôнъ суне ся и посуває передъ собою, боками и сподомъ множество бôльшого и меншого камѣня. Иногдѣ вôнъ пукає зъ такимъ лоскотомъ, якъ колибъ хто стрѣлявъ зъ арматъ, и тогды творять ся въ нѣмъ такѣ розколины, що ажь можна въ нихъ влѣзти. При сподѣ горы ожеледець топить ся и такъ дає жерело гôрскимъ потокамъ. Тутъ лишає ся такожь то камѣнє яке вôнъ насуне, и творить нѣбы валы, котрѣ называють ся моренами.

Оденъ изъ найбôльшихъ ожеледцѣвъ на горѣ Монблянкъ єсть якъ разъ згаданый вже Біоннасей на заходнôй сторонѣ, по францускôмъ боцѣ, въ провінціи званôй горѣшна Сабаудія. Може на шѣсть кільометрôвъ вôдъ того ожеледця лежить Сенъ-Жерменъ, а єго заведенє купелеве, що складало ся изъ пять будынкôвъ, припирало до горы; передъ нимъ бувъ водоспадъ на 40 метрôвъ высокій, а за нимъ другій меншій. До того заведеня купелевого зъѣджали ся люде зô всѣхъ сторôнъ а въ самъ часъ катастрофы було въ нѣмъ о ско̂лько звѣстно звыш 80 гостей и около 35 людей службы купелевои. Въ ночи зъ дня 12 на 13 с. м. настала катастрофа. Оденъ чоловѣкъ, що єѣ щасливо перебувъ, такъ єѣ описує:

Около чверть на другу по пôвночи роздавъ ся страшный гуркôтъ, подôбный до того, якъ колибъ заѣзджало на дворець десять поѣздôвъ зелѣзничихъ. Въ однôй секундѣ роздавъ ся страшный крикъ людей о помôчь, а потôмъ знов лоскôтъ — то величезнѣ брылы камѣня и леду, такъ великѣ якъ цѣла хата, били объ муры будынкôвъ и валили ихъ. За мінуту настало вже тихо, чути було лишь шумъ воды а цѣле мѣсце, де стояло заведенє купелеве, було залите намуломъ и засѣяне величезнымъ камѣнємъ.

Здаєсь, що въ горѣ пôдъ ожеледцемъ утворилось було озеро, котре прорвало ся и порываючи за собою лѣдъ и камѣнє та намулъ, несло смерть и знищенє въ долину. Вода забрала понизше заведеня купелевого половину сѣлця Фєє а оденъ дôмъ на поверхъ высокій занесла ажь на 500 метрôвъ далеко и тамъ єго лишила. Вôнъ стоить тамъ теперь такъ замуленый, що изъ намулу сторчить лишь першій поверхъ и дахъ на нѣмъ. Въ сѣмъ селѣ выдобуто зъ намулу около 40 трупôвъ. Въ селѣ Біонней завалило ся 8 домôвъ и тамъ найдено 35 трупôвъ. Тутъ стояла вода на 30 метрôвъ высоко. Въ самôмъ Сенъ-Жерменъ не стало ся нѣчого, бо оно лежить на горбѣ, але пôдчасъ катастрофы домы такъ трясли ся, що люде пробудили ся и думали, що то землетрясенє.

Найгôрше було то, що катастрофа заскочила людей въ ночи. Въ сенъ-жерменьскихъ купеляхъ пробудивъ ся лѣкарь Гієно заразъ въ першôй хвили и пукаючи вôдъ дверей до дверей, побудивъ гостей. Якъ хто бувъ, такъ выскочивъ, и тымъ способомъ уратовало ся черезъ вôкно 15 людей на дахъ церкви, а зъ вôдси на гору. Тыхъ, що погинули, страшно покалѣчило и порозрывало. Майже всѣ трупы, якѣ найдено, були голѣ. Далеко на Арвѣ, понизше мѣста Саляншь, выловлено 14 голыхъ трупôвъ, страшно покалѣченыхъ, 7 мужчинъ и 7 женщинъ, мѣжь тыми одна жѣнка безъ рукъ и безъ нôгъ. Коло Саляншь нанесла вода около 100 трупôвъ на одно мѣсце, а коло Сенъ-Мартенъ выловлено трупа, що плывъ на постели. Въ сѣй катастрофѣ згинувъ такожь якійсь Данець, котрый три дни тому назадъ выйшовъ щасливо зъ катастрофы пôдъ Уші, на корабли „Монблянкъ". Згадати ще годить ся про холоднокровнôсть одной Анґлійки въ купеляхъ въ Сенъ-Жерменъ. Страшный гукъ пробудивъ єѣ; она встала, убрала ся спокôйно зовсѣмъ якъ належить ся, замкнула дверѣ на ключь и почала писати листъ до родины, въ котрôмъ зъ нею пращала ся. Єѣ опôсля выратувано.

Подôбнѣ катастрофы звѣстнѣ въ тамошныхъ сторонахъ лишь двѣ, одна зъ 1595, а друга зъ 1818 р. Розôйшлась чутка, що подôбна катастрофа стала ся такожь и въ Шамуні, але доси ще нема потвердженя сеи вѣсти. Колибъ такъ дѣйстно було, то можна бы изъ сего судити, що ожеледцѣ на горѣ Монблянкъ стали сего року нагло топнѣти, фактъ, котрый ученѣ вже давно заповѣдали.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 16 липня. Pol. Corr. доносить, що третимъ реґентомъ въ Сербіи буде выбраный имовѣрно Пашичь.

Парижъ 16 липня. Въ Сенъ-Кенъ пôдъ Парижемъ проявило ся знову пять выпадкôвъ холеры. — Въ Сенъ-Жерменъ выдобуто 170 трупôвъ.

Лондонъ 16 липня. Доси выбрано 300 кандидатôвъ правительственныхъ, а 314 зъ опозиціѣ.

Катанія 16 липня. На Етнѣ утворились два новѣ горбы, котрѣ выливають зъ себе ляву.

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Краховецкій

— Тому треба чимъ скорше братись до роботы.

— А я васъ остерѣгаю, що не дôйдете нѣ ладу нѣ складу, бо то хаосъ — що годѣ, то годѣ.

— То вже вы тому виннѣ, коли такъ все въ неладѣ.

— Я виненъ! Га! такъ оно? Вы менѣ грозите? Ну, побачимо, що зъ того буде. Я виненъ! — повторивъ гнѣвно панъ Суселъ. — Я выйду зъ тои справы чистый, та не знаю, чи хто другій такъ само. Я, пане, мавъ повне довѣрє у я. в. ґрафа и служивъ єму десять лѣтъ, то такъ за одну годину зъ квиткомъ вôдôйти не можу. Але то ласка паньска на быстрôмъ кони ѣде.

— То правда, пане, але и вѣрнôсть офіціялістôвъ часто такожь на быстрôмъ кони утѣкає. Берѣмъ ся до роботы, пане!

— Робѣть собѣ самѣ, що хочете — вôдповѣвъ простаковато Суселъ — я заразъ выѣзджаю и побачимо, якъ вы собѣ ту порадите.

И Суселъ оставивъ Остапа самого въ канцелярiи; поглянувши ко̂лька разôвъ за дверѣ, чи хто єго не закличе, трѣснувъ управитель ними и пôшовъ просто до своеи жѣнки, що по звычаю своему робила щось на канвѣ.

— А що, любко, кепско! — сказавъ вôнъ, входячи до сальонику, прибраного въ диваны, цвѣты, порцеляну и магонѣ.

— Ну! щожь тамъ той панъ?

— Бере ся — щобъ єго чорты! — сейчасъ до рахункôвъ и хоче мене, якъ бачу, позбути ся колѣномъ.

— Алежь ты все не вмѣєшь собѣ порадити, мôй Михасю.

— Якажь ту рада?

— Не допустити єго.

— Гарно! Якимъ же робомъ?

— Тысячь способôвъ єсть на то: позбути ся єго въ дому, замкнути паперы, а поѣхати до мѣсточка. Тамъ тобѣ порадять и способы найдуть.

— Ага! позбути ся єго! Коли якъ влѣзъ до канцеляріѣ, то и я и вы, имосте, не могли єго вырвати зъ вôдтамъ. Выкинути єго за дверѣ, чи якъ?

— Ты все до нѣчого! — сказала панѣ — та впрочôмъ, що менѣ до того? Якъ собѣ постелишь, такъ выспишь ся; я заразъ выѣзджаю.

— То и я зъ имостею.

— По що?

— А що я буду ту робити!

Панѣ здвигнула величаво плечима, перейшлась по комнатѣ, задзвонила, вôйшовъ льокай, а она єму розказала:

— Запряжи конѣ!

(Дальше буде.)

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.